

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Антошко Т.Р.
асистент НТУУ «КПІ»

СВІТОВІ ПРАКТИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ КСВ ЧЕРЕЗ КСВ ЗАКУПІВЛІ

В статті розглядається концепція сталих корпоративно-соціально відповідальних (КСВ) закупівель як один з інструментаріїв впровадження принципів КСВ. Наводяться приклади політик впровадження КСВ закупівель на національному рівні (урядами Норвегії, Нідерландів, Великобританії, Шотландії Бразилії).

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, сталі закупівлі, принципи корпоративної соціальної відповідальності, впровадження корпоративної соціальної відповідальності.

Вступ. Розвиток концепції етичних, зелених та КСВ закупівель був зумовлений поширенням «етичних», «зелених» або «соціально відповідальних» брендів, котрі ідентифікують себе як такі, що дотримуються етичних стандартів у своїй діяльності, реалізують КСВ та стратегію сталого розвитку.

Постановка задачі. Дослідити шляхи впровадження принципів КСВ на державних рівнях, та визначити основні світові тенденції.

Результати дослідження. Дотримання стандартів політики «етичних», «зелених» або КСВ-закупівель є важливим не лише для держав чи компаній, а й для звичайних покупців. Включення в свою діяльність КСВ індикаторів, тобто вимог до стейкхолдерів що до дотримання ними та реалізації принципів КСВ у процесі своєї діяльності є основною метою політики КСВ закупівель.

Так один з лідерів та новаторів КСВ уряд Норвегії, у 2007 році презентував трьохрічний план дій з екологічної і соціальної відповідальності в сфері закупівель, який є обов'язковим для виконання всіма органами державної влади. Було розроблено екологічні і соціальні критерії, котрі є необхідними для державних організацій і їх постачальників в процесі закупівель.

З 2000 року в Норвегії працює Ініціатива з етики торгівлі – громадська організація, метою діяльності якої є підтримка принципів етичної торгівлі. Організація надає практичні інструменти, проводить курси і тренінги, що заохочують компанії до впровадження принципів етичної торгівлі; співпрацює з владою Норвегії стосовно сприяння розвитку етичної торгівлі в державному і приватному секторі. У 2009 року Ініціатива, на замовлення уряду, розробила гайд «Етичні критерії в сфері закупівель в державному

секторі», де показано які критерії можуть встановлювати державні організації для своїх постачальників, методи оцінки постачальників.

В свою чергу, уряд Великобританії у 2009 році зобов'язався мінімізувати викиди вуглекислого газу, споживання води, зменшити сміття, збільшити енергоефективність, проводити активності із закупівель, які є корисними для працівників та відповідають соціально-економічними цілям, створити урядову мережу постачальників, яка поважає біорізномайття та допомагають досягти цілі сталого розвитку. Тому, уряд: створює ефективне управління, лідерство та міжурядову співпрацю; забезпечує створення бізнес-кейсів із сталого розвитку; закуповує продукти, які відповідають обов'язковим стандартам сталого розвитку; працює із постачальниками задля побудови більш сталої мережі постачальників; включає заходи із підвищення результативності сталого розвитку в контракти; підвищує результативність через верифіковані дані; розвиває потенціал постачальників та закупників.

Уряд Шотландії у 2009 році розробив план дій із сталих закупівель після затвердження цілей уряду Шотландії щодо змін клімату. План включає 10 кроків, які повинні зробити кожна державна агенція:

1. Прийняти зобов'язання в рамках організації;
2. Проінформувати громадськість про зобов'язання організації;
3. Залучайте всю організацію;
4. Проводьте самооцінку щодо взятих на себе зобов'язань;
5. Надайте пріоритети тим міжнародним або національним політикам, які ви підтримуєте;
6. Розробіть специфікацію для використання на початковому етапі оголошення тендеру;
7. Внесіть постійність в процеси закупівлі;
8. Працюйте з постачальниками;
9. Вимірюйте результативність;
10. Інформуйте про Ваші успіхи.

На відміну від уряду Шотландії, який обмежився планом дій, урядові організації Нідерландів, в тому числі ключові департаменти і виконавчі установи, поставили ціль 100% сталих закупівель в 2010 році. Муніципалітети - досягти 75% в 2010 і 100% до 2015 року. Провінції - 50% в 2010 і 100% до 2015 року також. Районні ради - мінімальна ціль 50% сталих закупівель в 2010 році. Ціна, якість, соціальні та екологічні аспекти є головними критеріями закупівель сьогодні, оскільки огляд ринків має включати визначення того, що ринок може запропонувати в плані сталого розвитку та пов'язані з цим витрати; критерії сталого розвитку мають бути включені до оголошення про проведення тендеру і контракту; постачальники, підрядники, надавачі послуг, що відповідають певним критеріям сталого розвитку, мають бути обрані в першу чергу для надання продуктів чи послуг і вони мають відповідати узгодженим критеріям сталого розвитку на практиці.

Ще однією перспективною країною, яка стрімко прямує до переліку лідерів з КСВ діяльності урядів є Бразилія. Якщо порівнювати розвиток КСВ

в Бразилії та Україні, то можна помітити певні схожі тенденції та проблеми. Так, Бразилію можна розглядати як дуже перспективну, з точки зору КСВ, країну. Ця держава має добрі темпи економічного зростання з високим рівнем доходів громадян, а також є, по суті, регіональним лідером у Південній Америці. Бразилія має демократичні засади функціонування держави та консолідоване суспільство.

Проте негативними сторонами, притаманними для багатьох країн Латинської Америки, є високий рівень корупції, а також гендерна, соціальна та расова нерівність. Втім, позитивним є те, що суспільство впливає на розвиток економіки через потужні профспілки, а між різними секторами народного господарства відбувається хоч складна, але досить жвава співпраця.

Бразилія не має цілісного документу з КСВ, а тільки окремі елементи КСВ у законодавстві. Запровадження корпоративної соціальної відповідальності, як вважають у Бразилії, має допомогти вирішити ті проблеми, з якими центральний уряд самотужки впоратися не може. Це є, в першу чергу, проблеми суспільно-економічного розвитку країни.

Бразильські закони доволі «м'яко» підштовхують компанії до соціальних інвестицій через партнерство з державою. Крім того, можна спостерігати спроби мотивації бізнесу до запровадження добровільних стандартів КСВ, а на місцевому рівні існують навіть деякі програми з винагородження. Це дозволило підвищити в Бразилії обізнаність про КСВ і перетворити її в один з головних пунктів багатьох національних кампаній.

В Бразилії уряд створив механізм сертифікації, за яким компанію нагороджують спеціальним сертифікатом за виконання окремих урядових політик з КСВ.

Урядові та неурядові структури, що просувають КСВ у Бразилії, так само як в інших країнах, бачать корпоративну соціальну відповідальність інструментом для збільшення торгівлі та покращення конкурентних переваг. Наприклад, Бразильська Служба підтримки дрібних та малих підприємств (SEBRAE) заохочує малі та середні підприємства до запровадження практик відповідального бізнесу.

Бразилія надає урядові кошти для імплементації програм з КСВ, а урядові агенції мають етичні кодекси як частину політики надання коштів. Наприклад, Бразильський національний банк економічного розвитку запровадив кодекс етики, згідно з яким всі, кого він фінансує, мають дотримуватися національного трудового кодексу. Контракти банку містять також «соціальний» розділ, що розглядає питання дитячої, примусової праці та дискримінації. Порушення норм з цього розділу може призвести до розірвання контракту.

Висновки. Вивчаючи динаміку розвитку корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) в світі, необхідно відмітити що з кожним роком компанії «лідери» своїх галузей впроваджують та розробляють нові практики в сфері КСВ (стандарти та декларації). Розглядаючи досвід економічно

розвинених країн, та темпи впровадження ними принципів КСВ ведення бізнесу, можна виділити наступні критерії їх політик:

1. Надається перевага роботі з партнерами які прозоро і чесно ведуть свій бізнес: дотримання законодавства, відсутність порушень прав інтелектуальної власності, відкритість у розкритті інформації про діяльність компаній, якість і безпека продукції, відмова від неправомірної вигоди для себе або третьої сторони;

2. При обиранні сфери інвестування, приділяється велика увага дотриманню принципів захисту прав людини, в тому числі в сфері трудових відносин: дотримання законів і міжнародних конвенцій, в тому числі щодо робочого часу та оплати праці; відсутність дискримінації, примусової праці; створення умов безпеки і охорони здоров'я на підприємствах;

3. Звертається увага на минулий досвід дотримання норм і стандартів в сфері охорони навколишнього середовища: зменшення негативного впливу, зменшення промислових відходів, невикористання шкідливих хімічних речовин; відповідність екологічним стандартам.

Перелік посилань

1. Сталі закупівлі: новий формат для соціально відповідальних компаній/ Саприкіна М.А., Каба Д., Яковлева С.О.; Центр «Розвиток КСВ». – К.: «Фарбований лист», 2009 – 18 с.

2. Декларація про відповідальне бізнес – партнерство [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://www.csr-ukraine.org/userfiles/file/Declaration_forsite.pdf

3. Global compact network Ukraine [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalcompact.org.ua>

Антошко Т.Р.

асистент НТУУ «КПІ»

МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ ВНЕДРЕНИЯ ПРИНЦИПОВ КСО ЧЕРЕЗ КСО ЗАКУПОК

В статье рассматривается концепция постоянных корпоративно-социально ответственных (КСО) закупок как один из инструментариев внедрения принципов КСО. Приводятся примеры политик внедрения КСО закупок на национальном уровне (правительствами Норвегии, Нидерландов, Великобритании, Шотландии Бразилии).

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность, стали закупки, принципы корпоративной социальной ответственности, внедрения корпоративной социальной ответственности.

Antoshko T.R.

assistance lecturer NTUU «KPI»

PRACTICES THROUGH THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES OF CSR THROUGH CSR PROCUREMENT

This paper reviews the concept of sustainable corporate social responsibility (CSR) as a procurement tool and implementation of CSR principles. The examples of CSR initiatives procurement policies at the national level (Government of Norway, the Netherlands, Great Britain, Scotland, Brazil) are shown.

Keywords: corporate social responsibility, sustainable procurement principles of corporate social responsibility, corporate social responsibility implementation.

Keywords: corporate social responsibility, sustainable procurement principles of corporate social responsibility, corporate social responsibility implementation.

Бойчук Н.Я.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ЗАХОДІВ

Дана стаття присвячена проблемам енергозбереження, реалізації можливостей енергозбереження, розробленню та впровадженню енергозберігаючих технологій.

В дослідженні розглянуті можливі небезпеки та ризики, зумовлені проблемою високої енергомісткості економіки та житлово-комунального господарства в умовах росту цін на енергоносії та соціально-економічні механізми стимулювання енергозберігаючих заходів.

Ключові слова: енергозбереження, енергомісткість, паливно-енергетичні ресурси, енерговитрати, енергоносії, енергозберігаючі технології.

Вступ. Актуальність проблеми енергозбереження обумовлюється значною залежністю України від імпорту енергоносіїв, а також високою енергоємністю економіки, житлово-комунального сектора та установ бюджетної сфери. Рівень споживання енергії на опалення в Україні є у 5–8 разів вищим за середньоєвропейські норми, а енергоємність ВВП – у 3,2 рази вищою порівняно з розвиненими країнами, у 3,6 рази – порівняно з країнами ЄС та на 9 % – порівняно з Російською Федерацією. Це значно знижує в коротко та середньостроковій перспективі конкурентоспроможність вітчизняної продукції на зовнішніх ринках збуту та веде до зниження рівня реальних доходів громадян.